

Оқу ақпараттарымен жұмыс жасауда **саралау әдісін** қолдану оқушылардағы тарихи құбылыстарды бағалау дағдыларын дамытуға әсер етеді

(Action Research материалынан, тарих мұғалімі
Даулетханова М.С., Өскемен қ. ХББ НЗМ)

Мәселе

Оқушылар тарихи оқиғаларды бір жақты, "ақ-қара" бағалауды береді, не болмаса олардың қандай да бір позицияны не үшін ұстанатынын немесе белгілі бір позицияны ұстана алмайтынын түсіндіруге қиналады, бұл оларды мұғалімнен көмек сұрауға мәжбүр етеді.

Зерттеудің мақсаты – оқушылардың тарихи құбылыстарды бағалау дағдыларын дамыту үшін саралау әдісінің тиімділік дәрежесін анықтау

Зерттеудің негізгі міндеттері

- 1. Оқу ақпараттарымен жұмыс жасауда саралау әдісін практикалық қолдану мүмкіндіктерін қарастыру**
- 2. Осы әдістің тиімділігін сабақта оқушылардың білімін және іс-әрекетін талдау арқылы бағалау**

Зерттеу әдістері

Әдебиетті
теориялық талдау

Оқу процесін бақылау
және педагогикалық
тәжірибені талдау

Студенттердің оқу іс-
әрекетін ұйымдастыруда
саралау әдісінің
практикалық
қолданылуына
эксперименталды тексеру
жүргізу

Студенттердің оқу іс-
әрекетінің нәтижелерін
талдау және зерттеу
нәтижелерін
статистикалық өңдеу.

Саралау дегеніміз не?

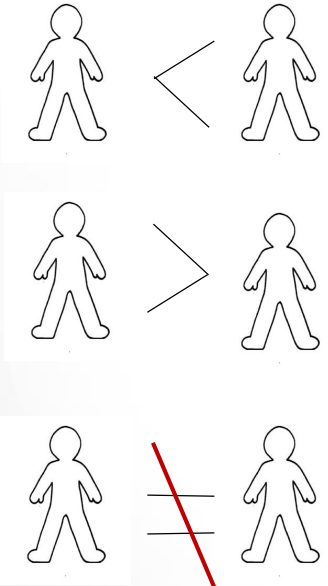
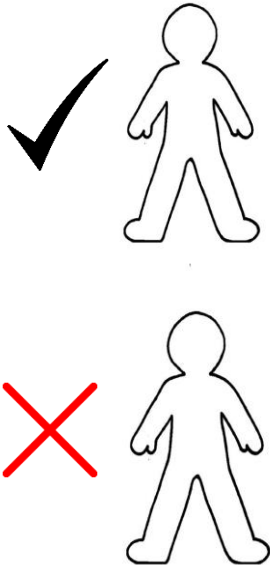
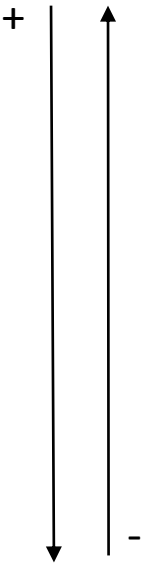
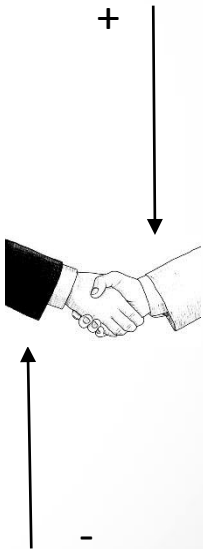
Саралау - жиналған мәліметтерді белгілі бір ретпен орналастыру (көрсеткіштердің төмендеуі немесе өсуі), зерттелетін объектілердің осы қатардағы орнын анықтау

Саралау түрлері

Жұптық салыстыру	Тікелей саралау	Альтернативті саралау	Ауыспалы саралау
			

КРИТЕРИЙЛЕРІ

9 класс

Тақырып 1. Неліктен бірінші дүниежүзілік соғыстан кейін Италия мен Германияда фашизм дамыды?

Тақырып 2. Германиядағы адамдар өміріне ұлтшылдық саясат қалай әсер етті?

Тақырып 3. Соғыстар кезеңінде Жапония қаншалықты тоталитарлық болды?

9.1.2.1 – реакциялық идеологияның қоғам өміріндегі өзгеруіне әсерін талдау (фашизм, нәсілшілдік, шовинизм, нацизм)

Сабақтың тақырыбы	Тапсырма
<p>Тақырып 1. Неліктен бірінші дүниежүзілік соғыстан кейін Италия мен Германияда фашизм дамыды?</p>	<p>Бұл міндет 3 кезеңнен тұрды - 1) тарихи деректерді талдау - бірінші дүниежүзілік соғыстан кейін Италия мен Германиядағы фашизмнің алғышарттары мен себептерін анықтау; 2) екі мемлекетке тән белгілерді бір тізімге жинақтап мәліметтерді синтездеу және жалпылау; 3) бағалау - Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейін Германия мен Италияда фашистердің билікке көтерілуін анықтаған кейбір факторлардың маңыздылығын анықтау. Бағалау ауыспалы саралау әдісін қолдану арқылы жүзеге асырылды.</p>
<p>Тақырып 2. Германиядағы нацистік саясат адамдардың өміріне қандай әсер етті?</p>	<p>Оқушылардың міндеті - нацистік идеологияның неміс қоғамына әсер ету дәрежесін анықтау және елдің саяси, әлеуметтік-экономикалық өмірінің әртүрлі салаларында нацистік саясаттың теріс / жағымды жақтарын бағалау, олардың жауабын себебімен түсіндіру. Бағалау тікелей саралау әдісі бойынша жүргізілді.</p>
<p>Тақырып 3. Соғыстар кезеңінде Жапония қаншалықты тоталитарлық болды?</p>	<p>Студенттерге осы жағдайда ең қолайлы деп санайтын саралау әдісін өз бетінше анықтау мүмкіндігі берілді. Бұл тапсырма оқушылардың әрқайсысына жеке-жеке үй тапсырмасы ретінде берілді. Сондықтан сабақтың тақырыбы мен мақсаттарына сүйене отырып, оқушылар саралау әдісін анықтап, тапсырма жасап, не үшін осындай таңдау жасағанын түсіндірді.</p>

Оқушы А – жұптық салыстыру

Ол уақытқа сенім арту мүмкін еместігін көрсетті, өйткені осы уақытта үкіметтің кабинеті жиі ауысып отырды және ол Жапонияның бес премьер-министрін сайлады, олар соғыстар кезеңінде елдің саяси өзгерістерінде маңызды рөл атқарды. Оның пікірінше, олардың қызметін нақты критерийлер бойынша салыстыра отырып, Жапонияда тоталитаризмнің дамуын толық сипаттауға болады және осы құбылысқа объективті баға беруге болады.

Оқушы В – тікелей саралау

Оның пікірінше, Жапонияда тоталитаризмнің дамуы туралы неғұрлым нақты және толық көріністі ХХ ғасырдың 20-30-жылдарындағы тоталитаризмнің белгілерін егжей-тегжейлі зерттеу арқылы ғана алуға болады, яғни олардың қалыптасу және даму кезеңдерінде.

**Тақырып 3. Соғыстар
кезеңінде Жапония
қаншалықты
тоталитарлық болды?**

Оқушы С – ауыспалы саралау

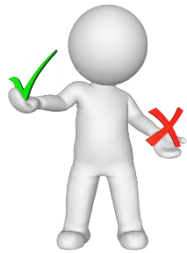
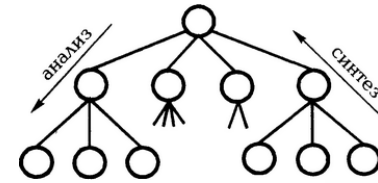
Оның пікірінше, бұл әдіс студенттерге бұл симптомның Жапонияны оқу кезеңінде болғандығын және оның көріну дәрежесін анықтауға мүмкіндік береді.

Қорытынды

Саралау әдісін қолдану оқушыны тарихи деректерді терең талдауға, синтездеуге, салыстыруға, жалпылауға, бағалауға және тарихи фактілерді әр түрлі түсіндіруге сыни тұрғыдан қарауға бағыттайды.

Саралау әдісі қорытынды жасауға объективті негіз жасайды, өйткені кез-келген фактілер, құбылыстар арасындағы байланысты айқын көрсетеді, осылайша белгілі бір дәрежеде немесе басқа шартты мәліметтер негізінде шешім қабылдау мүмкіндігін болдырмайды.

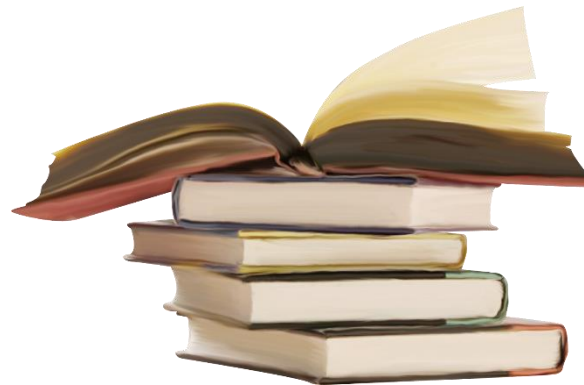
Саралау процесінде студент барлық объектілердің өзара байланысын орнатады, оларды бірыңғай жинақ ретінде қарастырады.

Саралау әдісі зерттеу құбылысына, сабақтың проблемалық мәселесіне байланысты тарихи құбылысты әртүрлі тұрғыдан қарастыруға мүмкіндік береді.

Саралау әдісін қолдану мұғалімнен оқу материалдары мен тарихи дерек көздерін мұқият іріктеп алуды талап етеді, өйткені объектілерді салыстыру кезінде материалдарда қажетті ақпарат болуы маңызды.

Бағаланатын көрсеткіштер туралы ақпаратты бір құжаттан табу әрдайым мүмкін емес, ал мұғалім әр түрлі көздерден оқу материалын іздеуге және таңдауға көп уақыты кетеді (кейде тіпті ойлаған уақытыңнан да көп!).

Зерттелетін тарихи оқиғаларды бағалауға объективті жақындауға мүмкіндік беретін нақты көрсеткіштерді белгілеу үшін бірденені немесе біреуді бір-бірімен салыстыру басым міндет болып табылатын жағдайларда ғана саралауды қолдану қажет

НАЗАРЛАҢЫЗГА РАХМЕТ!